

Kmečka trgovina

Ne nasedajte prekupčevalcem!

Pretekli teden se je dogodilo, da je neki prekupčevalec z živino pretental 68 letno posestnico Terezijo Pekljar v Androvcih pri Sv. Antonu pri živinski kupčiji. Posestnica je imela na prodaj zelo lepe vole, a prekupčevalec ji je lagal, da cena volov stalno pada, da čez nekaj časa sploh nič več ne bo dobila zanje in da jih naj takoj proda, če hoče še kaj dobiti. Posestnica se je res ustrašila ter sklenila z njim kupčijo po 2.75 din kg žive teže, in to za vole, ki so tehtali 1428 kg. Dal je are 1000 din, prišel po vole in jih odpeljal, ko posestnice ni bilo doma, ostali znesek za vole je pa ostal dolžan. Ko so sosedje posestnico poučili, da bi lahko dobila za vole najmanj po 5 din kg žive teže, ker so po tej ceni prodali dosti slabše vole kot so bili njeni, se je šele zavedla ter prosila orožnike za pomoč. Toda oblastva z orožniki vred niso mogla proti prekupčevalcu prav nič ukreniti, kajti posestnica je vole po tako nizki ceni dala iz svoje proste volje, prekupčevalec je pa vsem zaničljivo rekel: »Zakaj se je pa dala opehariti!«

Takih primerov je na deželi nešteto, samo da ne pridejo v javnost. Koliko ima prodajalec živinorejec pri tem škode, lahko vsak izračuna iz gornjega primera, ko so se 1428 kg težki voli prodali namesto po 5 din kg žive teže po 2.75 din. Da bi se takile primeri iztrebili, to je namen naše rubrike »Kmečka trgovina«. Mi tega seveda ne moremo preprečiti, tudi oblastva dostikrat ne, prepreči pa lahko tako žalostne primere ljudstvo samo. V ta namen je potrebno ljudstvo poučiti in to dela »Kmečka trgovina«. Ko bi prej navedena posestnica bila čitala naša poročila o cenah ter se po njih ravnila, bi ne bila izgubila treh tisočakov. Prekupčevalske navade, proti katerim oblastvo prav nič ne more, torej lahko onemogoči ljudstvo samo, njegov svetovalec in pripomoček je pa naša »Kmečka trgovina«.

Naznanite pijavke, ki vas odirajo, oblastem!

Poročali smo o za kmeta zelo važni vesti, da je oblast določila za petrolej enotno ceno po vsej državi, i. s. po 7 din liter, oziroma 8.50 din kg, in da zaslužek trgovca pri 1 kg petroleja ne sme biti višji kot 85 par, sicer se dotični kaznuje po § 102, zakona o državnih monopolih. Na to notico nam je pa poslal nek trgovec pismo, v katerem se hudeje proti objavi te vesti, češ da se kmetje sedaj izgovarjajo na našo objavo o ceni petroleja in ga on ne more po višji ceni prodajati, radi česar premalo zasluži. Dalje piše, da se on zelo malo zmeni, kaj kdo predpisuje, kajti on se bo držal le enega načela: čim več zaslužiti! Našemu listu pa zelo zamerja, ker smo s svojo odkrito notico zmešali štrene njegovemu »kšeftu«.

Omenjeno pismo je jasen dokaz, kako se kljub vsem uredbam ljudstvo na deželi izkorišča. Kmečki ljudje, bodite zavedni in se ne pustite kar tako oclganiti! Skrbno zasledujte tovrstna poročila in odredbe in tistega, ki prodaja po drugi, višji ceni, naznanite oblastvu. Za dokaz kupite pri takem trgovcu blago, dajte si izstaviti račun, da pozneje dotičnik ne bo mogel tajiti. Saj kmečko ljudstvo ni pašnik, kjer bi se morali napasti prav vsi!

Osrednja kmetijska zadruga v Mariboru postaja važen činitelj v kmečki trgovini

V lanskem poletju se je v Mariboru ustanovila Osrednja kmetijska zadruga, in to na pobudo bivšega narodnega poslanca Spindlerja, vodstvo je pa poverjeno g. Radanoviču iz Zreč. Zadruga je registrirana kot izvoznica živine in bo v drugi polovici januarja začela z izvozom. Izvoz bo organiziran na zadrugi podlagi tako, da se bo blago nabavljalo neposredno od članov živinorejcev, kateri so vključeni potom svojih zadrug v Osrednji zadrugi. Prodaja bo komisijska, ker je tako mogoče proizvajalcu nuditi tisto ceno, ki se na tržišču lahko doseže. Vodja zadruga g. Radanovič je v svrhu kupčije obiskal Reko in Dunaj. Za prvovrstno živino so se dosegle zelo lepe cene. Na žalost je pa prvovrstne živine pri nas zelo malo, radi česar se živinorejcem pripo-roča, da se potrudijo, da bodo imeli res prvovrstno blago, ker se le to v glavnem upošteva pri prodaji v inozemstvu. Posebno so Italijani izbirni, ker so navajeni na zelo lepo živino z madžarskih veleposestev, zato mi za Italijo prvo-

vrstne živine skoraj nimamo, pa čeprav se plačuje po 9—10 dn kg žive teže. Manj izbirni so v tem oziru Nemci.

Prpriave za reorganizacijo izvoza živine

Izvoz živine pri nas urejuje Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu. Glavna Zadruga zveza v Beogradu, Zadruga zveza v Ljubljani ter druge gospodarske organizacije so omenjenemu Zavodu stavile predlog, da se izvoz živine reorganizira v tem smislu, da bo čim ugodnejši za kmeta. Glavni predlog je ta, da Zavod na zunanjem trgu doseže boljše ceno za drugovrstno živino. Kot smo že v gornjem članku omenili, je namreč pri nas zelo malo prvovrstne živine, posebno letos, ko je malo krme, pa še ta je zaradi slabega vremena spomladi manj vredna. Ravno iz tega ozira je nadvse važno, da se doseže primerna cena tudi za drugovrstno živino, ker je pri nas le te največ na prodaj. Nadaljnji predlogi se nanašajo med drugim v glavnem na izplačila, kajti po dosedanjem načinu plačevanja morajo izvozniki čakati 6—8 tednov na denar. Zahteva Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine pa naj bo, da bodo izvozniki denar za blago prejeli takoj pri prevzemu.

Cene goveje živine po sejmi

Volli. Cene prvovrstnih volov se sučejo v Mariboru in bližnji okolici po 6—7 din kg žive teže, za drugovrstne vole pa okrog 5 din. Toda čim dalje ven iz Maribora gremo, tem cenejša je živina. Razlika med Mariborom in pa Prekmurjem znaša okrog 1—2 din pri 1 kg žive teže. — V Slov. Konjicah so bili drugovrstni voli po 5—6 din, v Ljubljani 5.50—6.50 din, v Kranju pa 6 do 6.25 din kg žive teže.

Krave. Slov. Konjice 4—4.50 din, Ljubljana 4—4.50 din, Kranj 5—5.50 din kg žive teže.

Telice. Slov. Konjice drugovrstne 5 din, Ljubljana prvovrstne 6—6.50 din, drugovrstne pa 5 do 5.50 din, Kranj 6—6.25 din kg žive teže.

Teleta. Slov. Konjice 5—6 din, Ljubljana 6—7 din, Kranj 7.50—8 din kg žive teže.

Goveje meso in kože. Govedina 10—12 din, telatna 12—16 din, goveje kože 12—15 din, telečje kože 16 din kg.

Svinje

Plemenske. V Kranju so bili 7—8 tednov stari pujski po 150—260 din komad.

Pršutarji (proleki). Slov. Konjice 7—8 din, Ljubljana 8—8.50 din, Kranj 10—11 din kg žive teže.

Razgovori z našimi naročniki

Ponesrečeni zidar vidi dvojno. F. T. Pri delu ste padli z zidarskega odra ter si med drugim poškodovali oči tako, da sedaj vse dvojno vidite. Zdravnik pravi, da Vam ne more pomagati, v bolnišnico Vas nočejo sprejeti. Vprašate, kaj Vam je storiti, da ne izgubite vida in ali imate pravico do kake podpore. — Upamo, da je bil zdravnik tako vesten, da je poskusil vse, kar medicinska veda premore. Okrožni urad za zavarovanje delavcev ima tudi za očesne bolezni specialiste; če Vam tak ne more pomagati, Vam žal tudi mi ne vemo sveta. Ne zdi se nam pa verjetno, da bi bila podana nevarnost za izgubo vida. — Ako ima navedena očesna bolezen za posledico zmanjšek Vaše sposobnosti za delo, Vam pritiče pravica do onega dela popolne rente, ki sorazmerno ustreza izgubljeni sposobnosti za delo. Popolna renta je tako visoka kakor zavarovani letni zaslužek. Ako pa v letu pred ne-zgodo niste bili zavarovani vsaj 30 tednov, se računi povprečni znesek zavarovane mezde na podstavi 30 tednov. Ali ste zahtevali nadpregled in rento? Ako dobite kako odločbo, pazite na pouk o pravici pritožbe in na rok, v katerem jo morate vložiti.

Artilerijska podoficirska šola. F. H. Zanimajo Vas pogoji za sprejem v navedeno šolo. Nahaja se ta šola v Čupriji ter so se letos vanjo sprejemali gojenci, rojeni v času od 1. januarja 1918 do 31. decembra 1921, in sicer po razpisu, ki je izšel meseca julija, prošnje pa je bilo vlagati do začetka septembra. Naslednji razpis bo najbrž izšel približno v istem času. Prošnji je treba pri-

Debele svinje (špeharji) Slov. Konjice 10 din, Ljubljana domače 9—9.50 din, sremske 10.50 do 11 din, Kranj 11—12 din kg žive teže.

Svinjsko meso, mast in kože. Svinjsko meso 12—15 din, slanina 17—18 din, svinjska mast 20—22 din, svinjske kože 10—14 din kg.

Tržne cene

Žito. Novi Sad sremska in slavonska pšenica 193—195 din, bačka Tisa 197—199 din, nova koruza 114—115 din, moka Ogg 290—300 din stot. V Mariboru na trgu je bila pšenica po 2 din, rž 1.75 din, ječmen 1.75 din, koruza 1.50—2 din, oves 1 din, proso 2 din, ajda 1.25 din, proseno pšeno 4 din, ajdovo pšeno 4.50—5 din kg.

Fizol. Maribor 5—6 din, Ptuj 6 din, Celje 6 do 8.50 din, Ljubljana 7 din, Kranj 6—7 din kg.

Krompir. Maribor 1.50—2 din, Ptuj 1.25 din, Celje 1.75 din, Ljubljana 1.50—2 din, Kranj 1.50, Jesenice 1.50—1.75 din kg.

Mleko. Maribor 2—2.50 din, Ptuj 1.50—2 din, Celje 2—2.50 din, Ljubljana 2.25—2.50 din, Trbovlje 2.25 din, Kranj 2.25—2.50 din liter.

Surovo maslo. Maribor 36 din, Slov. Konjice 41 din, Ljubljana 34 din, Kranj 34—36 din kg.

Jajca. Maribor 1.75 din, Slov. Konjice 1.25 din, Ljubljana 1.50 din, Kranj 1.50 din, Jesenice 1.75, Litija 1.25 din komad.

Volna. Neoprana: Slov. Konjice 20 din, Kranj 26—28 din kg. — Oprana v Kranju 36—40 din kg.

Krma. Seno Ptuj 100—125 din, Celje 80—100, Ljubljana 70—100 din, Kranj 125 din, Jesenice 90 din, Zagreb 100 din stot. — Sijama Ptuj 30 din, Celje 45 din, Ljubljana 30 din, Kranj 75 din, Jesenice 50 din stot.

Drva. Slov. Konjice 85 din, Ljubljana 100 do 110 din, Kranj 110—115 din kub. meter.

Sadje in zelenjava na mariborskem trgu

Jabolka 6 din, hruške 6 din, suhe slive 10 din, celi orehi 8 din, luščeni orehi 26 din, čebula 3.50, česen 10 din, kislje zelje 4 din, kislja repa 2 din, karfijska 8 din, hren 9 din, radič 12 din kg. — Glava zelja in ohrovt 3—3.50 din, komad zelene 3 din, komad endivije 2.50 din, zelenjad v kupčkih 1 din.

Sejmi

15. januarja živinski in kramarski: Bogojna; tržni dan: Trbovlje — 16. januarja živinski in kramarski: Dolnja Lendava; goveji in konjski: Ptuj — 17. januarja svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živinski in kramarski: Kapele pri Brežicah, Petrovče in Slov. Bistrica — 18. januarja tržni dan: Turnišče — 20. januarja svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; živinski: Sv. Lenart v Slovenskih goricah.

ložiti: domovnico; krstni list; šolsko spričevalo (zadostja, da ste dovršili ljudsko šolo z najmanj dobrim uspehom); samski list; ako ne prihajate neposredno iz šole, tudi pravstveno spričevalo; pismeno odobrenje staršev, da smete stopiti v navedeno šolo (taksirano z 20 d in overovljeno od občine); pismeno in overovljeno obvezo staršev ali varuha, da bodo povrnili državi prizadejane stroške, ako bi gojenec po pregledu ali sprejemu v šolo odstopil pred položeno prisego. Prošnji je to tudi sam zvedel in dal ceno zagrebsti. Po tej cesti ste pa tudi Vi vozili že skoro 30 let in radi tega vprašate, ali bi smeli zahtevati, da se Vam dovolijo in omogočijo vožnje še tudi naprej. — Pravica do vožnje se pripo-sestvuje le s 30 letnim javnim izvrševanjem voženj brez sile in brez prošnje. Mora pa biti služnostna pravica v korist ali vsaj potrebna za udobnejše ukoriščenje kakega zemljišča. Ker pravite, da se 200 korakov daleč nahaja občinska pot, najbrž ne bo mogoče priposestvovati služnostne pravice vožnje po omenjeni drugi, sedaj zasebni poti.

Pravica vožnje po cesti na tujem zemljišču. J. A. Po graščinskem svetu vodijo tri ceste, in sicer dve občinski, na sredi med njima približno 200 korakov oddaljena pa zasebna cesta. Opazili ste, da tuji ljudje vozijo po tej srednji cesti in ste jim zagrozili, da boste to naznanili lastniku. Slednji je to tudi sam zvedel in dal ceno zagrebsti. Po tej cesti ste pa tudi Vi vozili že skoro 30 let in radi tega vprašate, ali bi smeli zahtevati, da se Vam dovolijo in omogočijo vožnje še tudi naprej. — Pravica do vožnje se pripo-sestvuje le s 30 letnim javnim izvrševanjem voženj brez sile in brez prošnje. Mora pa biti služnostna pravica v korist ali vsaj potrebna za udobnejše ukoriščenje kakega zemljišča. Ker pravite, da se 200 korakov daleč nahaja občinska pot, najbrž ne bo mogoče priposestvovati služnostne pravice vožnje po omenjeni drugi, sedaj zasebni poti.

Vstop v mornarico. N. B. Zanima Vas, pod katerimi pogoji bi lahko šli k mornarici; stari ste 18 let in ničesar izučeni. — Ako želite vstopiti v kako mornariško podčastniško šolo, morate čakati na zadevni razpis, ki se po navadi objavlja tudi v dnevnem časopisu. Ako pa ne reflektirate na vstop v podčastniško šolo, marveč bi pri mornarici le radi odslužili svoj kadroški rok, tedaj treba, da napravite zadevno prošnjo na poveljstvo pristojnega vojaškega okrožja. Priložiti morate rojstni in krstni list, domovinski list, dovoljenje staršev ali varuha, da smete prostovoljno vstopiti v vojaško službo, ter nprstveno sprčevalo. Nato boste poklicani k prihodnjemu naboru; takrat ponovno izrečno prosite, da se Vas dodeli k mornarici.

Skrajsan rok za petega sina. R. J. Vaš prvi sin je služil pri vojaki 9 mesecev, drugi sin je služil polni rok 18 mesecev, tretji sin ni služil, ker je bil spoznan za stalno nesposobnega, četrti sin je služil polni rok 18 mesecev, peti sin je bil sedaj potrjen in mu je prav tako odrejen polni rok 18 mesecev. Vprašate, ali pritiče petemu sinu pravica do skrajšanega roka. — Petemu sinu pravica do skrajšanega roka ne pristoji, ker ni sta pred njim neposredno dva brata odslužila polnega vojaškega roka. Tretji sin je bil namreč stalno nesposoben ter je s tem pretrgana vrsta.

Skrajsan rok za tretjega sina. R. N. Vaš prvi in drugi sin sta odslužila vsak polni kadroški rok po 18 mesecev. Z drugim sinom vred je bil vpoklican k vojakom tudi četrti sin po starosti in je tudi četrti odslužil 18 mesecev, torej polni rok. Vprašate, ali ima Vaš tretji sin, ki je tudi potrjen na polni kadroški rok 18 mesecev, pravico do skrajšanega roka. — Tretji sin ima vsakor pravico do skrajšanega vojaškega roka, ker sta itak dva brata pred njim odslužila polni kadroški rok.

Vojaška in civilna pilotska šola. B. M. Zanimajo Vas pogoji za sprejem v navedeni šoli, kje se nahajata itd. — Zrakoplovna podčastniška šola se nahaja v Novem Sadu, pomorska zrakoplovna podčastniška šola v Divuljah. V prvo navedeno šolo so letos sprejemali gojence, ki niso bili mlajši od 17 let in ne starejši od 21 let, in ki so po močnostih poznali kako obrt. Posebnih šol se ni zahtevalo, marveč le, da je gojenec dovršil vsaj ljudsko šolo z najmanj dobrim uspehom. V pomorsko zrakoplovno šolo pa so se sprejemali gojenci, ki niso bili mlajši od 16 let in ne starejši od 18 let ter so se učili vsaj že dve leti obrti za mehanika, ključavničarja ali električarja, ali dve leti obrti v vojno obrtnih šolah. — Ako se zanimate za civilno letalstvo, se najprej izurite v jadrnem letanju. Ako boste namreč v tem letanju izurjeni, boste imeli prednost pri sprejemu v pilotsko šolo aerokluba v Beogradu. Potrebna pojasnila bi utegnili dobiti tudi pri g. dr. Stane Rapetu, upravniku letališča v Ljubljani, kjer se včasih tudi urijo piloti. — Ako bo v kakem drugem mestu otvorenja kaka pilotska šola, boste o tem lahko čitali v dnevnem časopisu. — Plombirani zobje, odnosno umetno zobovje najbrž ne bo ovira za izvrševanje

Ne odlašajte s plačilom naročnine!

Nekateri naročniki še kar čakajo s plačilom celoletne naročnine. Lansko leto se je trem naročnikom pripetilo, da so odlašali in odlašali, pa so šele sredi februarja, eden pa v začetku marca plačali naročnino. Med letom pa jih je zadela nesreča požara in tako so sami zakrivali, da niso bili v seznamu onih naročnikov, katerim je dom zavarovan za 1000 din. Čim prej plačate, prej ste brez skrbi! Pošljite zato še danes 32 din. Tudi za žrebanje nagrad velja čas vplačila samo še ta mesec!

Uprava »Slov. gospodarja«, Maribor.

nje pilotske službe. Ali boste dobivali kot pilot v primeru, da ne bi mogli več opravljati svoje pilotske službe, pokojnino, Vam ne moremo vnaprej povedati. Odvisno je to od tega, pod kakimi pogoji boste sprejeti v službo, odnosno ali in kje boste zavarovani. Razlikovati je seve med rento, ki bi jo dobivali v primeru, da se v službi ponesrečite, in med pokojnino, ki bi jo dobivali po dovršenem gotovem številu službenih let. Za primer nezgode boste gotovo zavarovani.

Pravica grabljenja stelje v graščinskem gozdu. A. J. Ko ste kupili posestvo od svojega posestnega prednika, Vam je dejal, da si smete v bližnjem graščinskem gozdu grabiti steljo, češ on da jo je grabil že preko 35 let. Vi ste nato skozi 28 let grabili steljo v graščinskem gozdu, ne da bi Vam bil kdo to branil. Sedaj ste slišali, da Vas baje nameravajo tožiti in Vam nadaljnje grabljenje stelje prepovedati. Vprašate, ali se lahko proti temu učinkovito branite. — Vaša informacija, da obstoja nek avstrijski zakon, ki prepoveduje priposestevanje navedene pravice, je v toliko točna, da je res s cesarskim patentom od leta 1853 določeno, da se ne more na novo priposestevovati v gozdovih nikaka služnostna pravica, torej tudi ne pravica grabiti stelje. Ako torej v letu 1853 ta pravica še ni bila v prid Vašega sedanjega posestva priposestevana, bi morali Vi na zahtevo lastnika gozda opustiti nadaljnje grabljenje.

Posojilnica zahteva 9% obresti. P. J. Od leta 1930 dolgujete neki podeželski posojilnici 4460 din, katera zahteva vsa leta, da ji morate plačati 9% obresti. Vprašate, ali je po zakonu dopustno, zahtevati tako visoke obresti. — Obstoja sicer uredba o maksimiranju obresti, in to v spremenjeni izdaji z dne 28. januarja 1935, ki pa dopušča kot obrestno mero za posojeni denar za denarne zavode in bančne obrate celo 10% obre-

sti; le za ostale upnike je določeno, da ne smejo zahtevati več kakor 8% obresti na leto. Poudarjamo pa, da se mora v najvišjo obrestno mero všteti tudi postranska plačila ali dajatve, za katere se je obvezal dolžnik poleg obresti, kakršne so: provizije, režijski stroški in povračila za storitve iz naslova dolžnega posojila. Pač pa je upravičen upnik terjati od dolžnika poleg obresti tudi še stvarne stroške za sklenitev pogodbe, takse, poštnino, kakor tudi ostale dejanske izdatke, zlasti stroške za ureditev, zavarovanje in izterjavo dolga. — Z denarnim zavodom v smislu navedene uredbe se razumejo denarne ustanove, osnovane v obliki delniške družbe ali družbe z o. z., kreditne, gospodarske zadruge, hranilnice javnopravnih teles in tiste denarne ustanove, ki so osnovane po zakonih, izdanih posebej za vsako izmed njih. Pogodba, s katero se določijo višje obresti ali višje koristi od tistih, ki so dovoljene, je glede zneska, ki presega najvišje obresti ali najvišje koristi, nična.

Služba sprevodnika na poštnem avtu. R. F. Zanima Vas, kako bi zamogli dobiti službo sprevodnika na poštnem avtu in koliko ima tak sprevodnik plače. — V Sloveniji uporablja poštna uprava avtomobile po naši vednosti le v Ljubljani. Kot šoferje uporablja svoje uslužbence. Višina njih plače je odvisna od tega, kak čim ima uslužbenec, odn. v kateri skupini se nahaja. O pogojih za sprejem v poštno službo smo pisali pred kratkim; so to splošni pogoji za sprejem v državno službo. Za službo služitelja zadoščata dva razreda ljudske šole, za službo zvančnika pa se zahtevata vsaj dva razreda meščanske šole. — Ako mislite pod poštnim avtom kak avto, last zasebnega podjetja, ki se bavi tudi s prevažanjem pošte, bi se morali informirati pri lastniku avtomobila, ker bi bili službeni pogoji stvar medsebojnega dogovora.

Naročnicam »Kmečke žene«!

Katera še ni plačala naročnine za leto 1940, naj to takoj stori, vsaj v nedeljo, dne 14. januarja, ker je to zadnji dan vplačila za tiste, ki pridejo v poštev za žrebanje dobikov. Celoletna naročnina znaša 20 din.

Uprava »Kmečke žene«, Maribor.

Usmiljena sestra obvezuje skozi prsa ranjenega finskega vojaka

Angleški mornar se vadi v rabi letalskega fotografičnega aparata

Ameriški filmski fotograf na fin-skem bojišču

V sovjetski vojski na Finskem se bojujejo tudi kozaki